

SISU

Täna on Viktor Neliku
80. sünniaastapäev

Viktor Nelik oli paljudele haapsallastele koolipäevil keemiaõpetaja, üsna paljudele ka klassijuhataja. Samuti pole vähe neid, kes koolipäevil tema ettevõtmisel teatrit tegid.

Loe lk 5

Läänemaa koolides
on hea söök

Kui Eestis tervikuna ei vastanud koolisööklate menüüd pooltel juhtudel nõuetele, siis Läänemaa 26 koolis oli seis hea.

Loe lk 3

Kersleti lugu sai
raamatuks

Põhjala suurimaks peetaval Göteborgi raamatumessil on tänava peakülaline Eesti kirjandus, kuid selle kõrval tutvustavad oma raamatuid ja kultuuri ka eesti rootslased.

Loe lk 4

OHOO!

Sügisel algavad
päikeseliselt

Eile kella poole nelja paiku pärastlõunal oli Koelas Veskimäel 17 kraadi sooja, teatas ilmavaatleja Ilmar Öövel. Tema sõnul on kolm viimast aastat olnud sügise algus hämmastavalt sarnaste ilmadega.

Mullu oli 24. septembril 19 ja tunamullu samuti 19 kraadi sooja.

Öhurõhuks mõõtis Öövel eile 767 mm Hg, mullu oli elavhõbedasammas 768 ja tunamullu samuti 768 mm.

Milliseks võib ilm kujuneda edaspidi, ei osanud Ilmar Öövel öelda.

Küll tõi ta näite eelmisest sügisest — oktoobri esimesed kaks nädalat olid soojad, siis oli paar jahedamat päeva. 24. oktoobril oli 15 kraadi sooja, 27. oktoobril oli äikest ning 29. oktoobril oli esimene lüüsi ning 3 kraadi külma.

Urmas Lauri

9 771406 1143004 ISSN 1406-1430

Võidufilmil oli laitmatu pildikeel

*Matsalu loodusfilmifestivali peaaühinna sai Põhjamaade üks paremaid filmimehi Jan Henriksson*Lehte Ilves
lehte@le.ee

Pühapäeval lõppenud Matsalu filmifestivali peaaühinna sai soomlase Jan Henrikssoni ja Bo Landini Discoverile tehtud film „Looduse tants”.

50 minuti kestev imekauni pildikeelega film on tehtud Soomes, Eestis ja Rootsis. Film räägib kevadest, mil põhjala loomi ja linde haarab ürgne tung valida endale paariline.

Filmis on palju haruldasi ja kauneid kaadreid tantsivaist lindudest, iharast karuisandast jts. Kahjuks ei anna filmi tekst pildile kuigi palju juurde, sest toob rituaalsed paaritustantsud inimeste keelde ja inimeste maailma.

„Kui arvestada, et akadeemilises kinos on pilt kõige tähtsam, tegi žürii ainuõige otsuse,” ütles ajakirjanik ja filmimees Rein Hanson. „[Võidufilmi] pilt käis mäekõrguselt teistest üle.”

Hanson lisas, et filmi võib hinnata ka teise kandi pealt, uute teadmiste ja maailmapildi avardamise seisukohalt. Selle poolest jäid talle silma film Tšernobõlist; film Karpaididest, kus turumajandus hävitab ainulaadset metsa; film Bulgaaria ühest imeilusast orust, kus väliskompaniid avastasid kulda.

Hanson meelest võib nende filmide foonil öelda, et Eesti loodusel ja majandusel on veel hästi läinud.

Haapsalu linnavalitsuse auhinna sai Prantsuse Guajaanas filmitud „Alguses oli muda”. Film räägib mudas elavaist kummalistest olendeist ja muda unikaalsest omadusest — temas sisalduvad kõik elu tekimiseks vajalikud osised.

ARVO TARMULA

„Ka Haapsalu kohta võib öelda, et alguses oli muda,” meenutas linnapea Ingrid Danilov noore doktor Hunniuse avastust, mis pani aluse Haapsalu kuurordile. Mudafilmi sai ka žürii eriauhinna.

Läänemaa keskkonnateenistuse auhinna sai Rein Marani „Eesti kotkad”. Matsalu rahvuspark andis oma auhinna Petri Merta filmile „Euroopa viimased suur-konnakotkad”.

„Selle filmi peategelane külastab päris tihti meid,” põhjendas rahvuspargi juht Kaja Lotman auhinda üle andes.

Keskkonnaministeerium andis kaks auhinda. Ühe sai Šveitsi film „Ilmatargad”, mis räägib ilmatarkadest, kes tunnevad aastasadade tarkusi ja ilma peenimaid nüansse. Teine oli Eesti film, Joosep Matjuse „Uuestisünd”, mis jälgib murranguid looduses, kui talvest saab kevad.

Matsalu 5. loodusfilmifestivali direktor Tiit Mesila ütles, et festival kulges „harjunud kombel, katastroofide ja vipe rusteta”. Mesila sõnul oli tänavu Lihulas varasemast rohkem filmitegijaid.

„Näeme jälle septembris 2008,” ütles Mesila festivali lõpetades.

„Karu ei taha minu liha,” ütles võidufilmi üks autoreid Jan Henriksson, kui näitas, et võtab laande kaasa vaid tavalise õhukese telgi.

ARVO TARMULA

Liiklusõnnetuses hukkus 16aastane noormees

Lehte Ilves
lehte@le.ee

Reede hilisõhtul juhtus Lihula vallas raske liiklusõnnetus, milles hukkus autot juhtinud 16aastane noormees, viga said neli autos olnud kaassõitjat.

Politsei sai õnnetuse kohta teate 21. septembri õhtul kell 23.32. Umbes kilomeetri kaugusel Lihula bensiinijaamast ei tulnud 16aastane juhtimisõiguseteta noormees Lihula-Alaküla teel toime sõiduauto Ford Escort juhtimisega ja sõitis S-kurvis küljega vastu puud.

Autoroolis olnud nooruk hukkus kohapeal. Vigastada sai neli noormeest, üks neist oli 18, ülejäänud 16aastased. Vigastatud viidi Pärnu haiglasse. Vaid ühel sõitjal oli turvavöö kinnitatud.

Asjaolude selgitamiseks on politsei alustanud kriminaal-

Lihula-Alaküla teel sõitis 16aastane juhtimisõiguseteta noormees sõiduautoga Ford Escort kurvis küljega vastu puud. Õnnetuse tõttu hukkus autoroolis olnud nooruk kohapeal.

POLITSEI

menetlust, ütles politsei pressiesindaja Tiia Laar. Kas juht oli purjus ja kui suur oli auto kiirus, selgitab ekspertiis.

Vihma sadas, sel suvel tolmuvaba katte saanud tee võis olla libe, ütles Lihula vallavanem Anu-Lii Jürman.

Hukkunud 16aastane Karlo Kartanas õppis Lihula gümnaasiumi 10. klassis. Lihula inimestele teadaolevalt olid Tuudil elaval Karlol sõbrad külas ja koos mindi Lihula bensiini-jaama napsi ostma. Noored vältsid Risti-Virtsu maanteed ja kasutasid kõrvalteid.

Anu-Lii Jürman leidis, et riik peaks kehtestama ühtse karmi alkoholi poliitika.

Lihula vallavalitsus ja volikogu pole oma territooriumil alkoholimüüki piiranud.

„Kui Lihula kehtestab keelu, sõidetakse Pärnumaale alkoholi ostma või tekivad viinatasod,” põhjendas Jürman.

Lihula valla kauplused panakse kell 19 kinni, baarid alkoholi kaasa ei müü. Ainuke koht, kust saab ööpäev läbi osta alkoholi, on Lihula bensiini-jaam, sõnas Jürman.

Vallavanema sõnul oli huk-

kunu korralik arvutihuviline noormees.

16aastasena võib autot juhtida, kui on esmane juhtimisõigus ja kõrval istub vähemalt kahe aasta juhistaaziga isik.

Vanemal tuleks hoolt kanda, et sõidukid ei oleks lastele kergesti kättesaadavad, ütles Haapsalu politsei korrakaitse talituse juhtivkonstaabel Tarmo Paio.

PubisAfrica Sissepääs TASUTA!!

Kolmapäeval, 26. septembril kell 21:00 mõnusat tantsumuusikat ansambli **Black and White**

Lugusid igale maitsele.. OLE KOHAL!!

SAAB SÜÜA, SAAB JUUA, SAAB TANTSU LÕOAJII Kohtade tellimine tel: 47 33 969

VAATA LISA: WWW.AFRICA.EE

JUHTKIRI

Kainus normiks

Lihula rahvale oli möödunud nädalavahetus kurb — liikluses kaotas elu koolipoiss. Kui tõesti oli surmasõidu põhjuseks koolinoorte tahtmine Lihula bensiinijaamast hilja õhtul alkoholi osta, peaks Lihula volikogu tõsiselt järele mõtlema, kas sealne alkoholipoliitika on õige.

Mujal Läänemaal on juba normiks saanud, et öösel saab alkoholi ainult kõrtsis kohapeal tarbimiseks — ei poes ega tanklas müüda õhtuti alkoholi, samuti ei tohi kangemat kraami baa-ridest kaasa müüa. Esimesena võttis poolkuiva seaduse vastu Haapsalu linn, seda eeskuju järgis enamik Läänemaa omavalitsusi. Välja arvatud Lihula. Ka praegu leiab Lihula vallavanem, et kui vallavolikogu ka piiraks alkoholimüüki, ei pruugi sellest kasu olla, sest see ajaks janused öösel naabervaldadesse Pärnumaale. Vallavane- ma arvates oleks mõte vaid üle-eestilisel alko- holi öömüügikeelul.

Küllap on selles jutus oma jagu tõtt. Aga tasub meenutada, et samas seisus oli ka Haapsalu. Terve esimese alkoholipiiranguga suve käisid haapsallased Uuemõisas öösiti jooke ostmas. Kuni Ridala valdki piirangu kehtestas. Edasi Oru, siis Taebla ja lõpuks Risti.

Ka Lihula peaks ehk naabervaldadele eesku- ju näitama, mitte ainult riigi peale lootma.

TEISED LEHED

Aeg sai ümber, jumalaga!

VIRUMAA TEATAJA. Kaljo Kiisk on surnud. Rakve- res õppinud, Vösul puhanud.

Lible ütleb: „Näe, sünnib siia ilma inimene. Tuli nagu suurele rõõmupühale. Tegi head, tegi endale; tegi hal- ba, ikka kah endale. /.../ Aga üks on kindel — parem ise siit kurvalt ära minna, kui teisi kurvastada. Sest see, kes meile järele tuleb ja ära viib, tema ei oota. Tema paneb käe meie õla peale ja ütleb, et lähme siit ära, sest see aeg, mis sulle anti, on möödas.”

Ütleme Kaljole: „Tänu olemast, koos Sinuga oli meie kõigi elu rohkem rõõmupidu, kui Sa arvata osanuks!”

Tuulikud atraktiivsemaks

OMA SAAR. Tuulikuid peetakse maaleiva ja koduõlle kõrval üheks Saare- ja Muhumaa sümboliks. Kui 19. sajandil oli oma veski peaaegu igal suuremal talul, siis praegu saab veski tööd jälgida ainult Muhus Eemu tuu- likus, üks peamisi turismiatraktsioone Saaremaal on aga Leisi vallas asuvad Angla tuulikud.

Angla tuulikutele hakatakse otsima uut rentnikku, kes arendaks turismiobjekti selliselt, et tuulikud oleks turistidele atraktiivsemad. Omavalitsus saab panna ren- dilepingusse tingimused, mis tagaksid, et ajaloolised objektid oleksid igati korda tehtud ja hoitud. Mitte ainult turistidelt raha väljapressimiseks, vaid kui meie ajaloo sümbol.

Võrumaa vallad tuleb ühendada

VÕRUMAA TEATAJA. Soovitades Meremäe ja Vast- seliina vallal ühineda, tõstis maavanem Ülo Tulik päe- vakorrale viimased viis aastat varjusurmas püsinud haldusreformi teema. Kas nüüd on oodata uut ühine- miste lainet? Võrumaa Teataja sellesse ei usu, kuid sellegipoolest toetame maavanema algatust.

Valdade ja linnade tulud kasvavad järgmisel aastal 16 protsenti. See tagab, et ükski omavalitsus ei jää enam- vähem normaalse majandamise korral hätta. Pidades aga silmas kaugemat tulevikku, on valdade ühendami- ne hädavajalik. Juba praegu paistab valdades silma personalipuudus. Väiksemad vallad ei suuda vajalike- le spetsialistidele piisaval hulgal tööd pakkuda.

Valdade ühendamise teine pluss on eelarve suurene- mine. Üldjuhul annab suurem eelarve omavalitsusele suurema manööverdamisruumi.

Koostanud Urmas Lauri

LAUSELAEN

Tegelikult peaks kollasele pressile intervjuude andmisse suhtuma sama- moodi kui omal ajal KGB majas kopu- tamas käimisse. Aus inimene seda ei teinud.

Andrus Kivirähk, kirjanik
(Eesti Päevaleht, 22. september)

ARVAMUS

Mart Helme

suursaadik

Selg tuleb sirgu ajada praegu. Mitte siis, kui oleme juba Vene baaside raudses haardes ja meile imbuvad kontrollimatult sisse toruga seotud „spetsialistide” kirjud read.

Kuigi praegu käib Eestis Vene–Saksa gaasitorustikuga seoses jutt peamiselt uurimis- ja ehi- tusloa andmise teemadel, ei saa Nord Streami projektiga seonduvat käsit- leda nii kitsalt. Siinkohal ei hakka ma üle kordama, mida olen öelnud mit- mes oma varasemas artiklis vahetute sõjaliste ohtude kohta gaasitrassi ra- jamise korral. Ka pole mõtet veel kord arutleda keskkonnakahjude teemal. Nende kahe valdkonnaga on kõik niigi selge ja juba ainuüksi sellest pii- saks, et iga terve mõistusega minister projektile kõhklematult ei ütleks.

On aga veel midagi, millele pole siiani tähe- lepanu peaaegu juhitud. Nimelt gaasitrassi jook- sev ekspluateerimine, teenindamine ja turva- mine. Piisab vaid pilgust kaardile, et mõista, kui kulukaks ja tülikaks lä- heb Venemaal (Gazpro- mil) kõike seda teha vaid Peterburist ja Kalinin- gradist. Lõppude lõpuks on need kaks ju vaid Lää- nemere sopid. Valdavalt hakkaks gaasitoru kulge- ma aga paralleelselt teis- te riikide rannikutega ja

siit kerkibki nii loogiliselt kui ka logistiliselt vajadus nende riikide ter- ritooriumitel tugipunkte omada.

Muide, selle on juba ära tabanud ka ekspeaminister Tiit Vähi, kelle

pakkumus muuta Sillamäe üheks Nord Streami tugisadamaks näitab meile kujukalt, mis gaasitrassi äärde jäävaid riike ees ootab.

Jutt pole kaugeltki üksnes mingi- test toru monitoorimise ja varuosade ladustamise punktidest. Jutt on ka selleks vaja minevast tööjõust, eriti spetsialistidest, keda Eestis lihtsalt pole ja kes tuleks siia tööle tuua. Ärme hakkame jälle rääkima, et sissesõidu- lubade jagamine on Eesti kompetent- sis ning saame igal ajal keelduda!

Kui toru kord juba paigas on, lasub meil sedavõrd jõhker surve gaasi tarnijailt ja tarbi- jailt, et meie teoreetilised õigused ei maksa enam sentigi. Seepärast ei mak- sagi unustada, et gaasitrassi rajamine pole vaid ühekordne akt. See on pika- ajalise ja mitmekihilise protsessi al- gus, mille kõiki elemente ei oska me endale argitasandil üldse ette kujuta- dagi. Ometi vajab toru kalдарajatisi ja seda teenindavat personali ning odavam ja efektiivsem on sellega seo- tud asjad korraldada torule ligemal, mitte kaugemal.

Kuna Venemaa on teatanud, et tun- neb muret toru turvalisuse pärast ja kavatseb seda sõjalaevadega valvama hakata, tuleneb siit loogiliselt ka see, et Venemaa asub koostöös Saksamaa- ga Eestit ja teisi Balti riike survestama, saamaks oma sõjalaevadele alaline dislotseerumisluba Moskva valitavais Baltikumi sadamais. Neist üks on kindlasti Paldiski. Sealgi tekib kohe

vajadus Venemaa alalise sõjalise ja tehnilise personali järele, suletud ter- ritooriumite järele, teenindavale per- sonalile pikaajaliste viisade, elamis- lubade ja muu selletaolise järele. Kui- das mõjutab see meie niigi habrast siseturvalisust, on pikemata selge. Samuti nagu see, et ei nõua kuigi suurt nutikut, ära arvamaks, mis ametkon- nad Venemaalt siia saadetavate spet- sialistide hulka omigi „spetsialiste” sokutavad.

Ei lähe seepärast toru ehitamise alustamisest paari aastatki, kui Venemaa on Saksamaa abiga saavutanud selle, mille ta saavutas Eestis (sama riigi kaasabil) 1939. aastal. Meie taasisesivsujärgsed edu- sammud — Vene vägede lahkumine Eestist 1994. aastal, liikmesus NATOs ja lähedased julgeoleksuhted USAGA — osutuvad aga nullituks.

Et seda ei juhtuks, tuleb alustada algusest, st merepõhjauuringuile pu- nase tule näitamisest. Muidugi taba- vad meid selle peale Venemaa raev ja Saksamaa ähvardused. Ent las raevut- sevad, las ähvardavad. Kui me oma kindlat tahet demonstreerime, taan- duvad mõlemad.

Selg tuleb sirgu ajada praegu. Mit- te siis, kui oleme juba Vene baaside raudses haardes ja meile imbuvad kontrollimatult sisse toruga seotud „spetsialistide” kirjud read, meie „sõbrad” sakslased kõige selle peale aga käsi laiutavad ja armulikult nen- divad: „Ise olete süüdi!”

Poliitiline kannibalism hävitab Eesti riigi!

ARVAMUS

Jaanus Karilaid

Keskerakonna Läänemaa piirkonna esimees

Kui kolmikliit 2002. a lagunes, ei uskunud keegi, et selletaoli- ne poliitiline elukas võiks ku- nagi end uuesti liigutama hakata. Res Publica tulek ja olek poliitikas, tema liitumine Isamaaliiduga hoidis aga siiski endist parempoolsete ülekaalu ning aastal 2007 suudetigi kokku mon- teerida kolmikliit uues kuues.

Piiritu enesekindlus

Nüüd juba nimetusega „Pronksioõ” kolmikliit näib end praegu kindlalt tundvat. Osavate propagandameistri- tena sooviti selgelt aprillisündmuste- ga paralüseerida sisepoliitikas oposi- siooni suurim jõud, Keskerakond.

Ei saa välistada, et see forsseeritud lavastus oligi kogu pronksioõduri–saa- ga üks kandvaimaid motiive. Sisepo- liitilise tasakaalu ja demokraatia ideed silmas pidades on see suurem kahju kui miljardid, täites peamiselt ikkagi suurriikidevahelises malepar- tiis etturi rolli.

Miks ikkagi Venemaa delegatsioon, kes käis siin vahetult pärast aprilli- sündmusi, soovis Ansipi mahavõt- mist? Kas sellise käitumisega ei soo- vitud mitte Reformierakonna jätka- mist valitsuses?

Sel juhul saime küll Vene välispo- liitilise korpuse käest, kui kasutada maleterminoloogiat, karjapoisi. Imes- tada pole siin aga midagi. Üldine va- litsuse poliitiline karakteristika on sama mis 2002. aastal. Sotsiaaldemo- kraadid on endiselt poliitilised järe- kärud.

Kui Ansip ründab negatiivse sot- siaalmajandusliku statistika näitami- se pärast, mis kippus lõhkuma müüti- list edulugu Eestist, rahandusminis- teeriumi haldusalas olevat statistika- ametit, siis rahandusminister igaks juhuks ei polemiseeri.

Sotsidel ei ole valitsuses endiselt poliitilist platvormi ega oma nägu. Isa- maa — Res Publica lakub ikka veel sisemise sissisõja haavu ega ole kas- vanud üht jalga ja eesmärke käivaks ja omavaks poliitiliseks subjektiks.

Riigikoguta riik

Reformierakond, kes kasvas oma al- gusaastail ühe majandushuvirühma eestkõnelejaks (kasutades kõige os- kuslikumalt ära ka vana EKP–eliiti), on teinud osava metamorfoosi: kasva- nud suureks massiparteiks, peites sel- le alla oma algseid poliitilisi juuri.

Kui endine Mart Laari juhitud kol- mikliit austas riigikogus vähemalt oma saadikuid, siis praegune peami- nister ei austa karvavõrdki isegi Keit Pentuse juhivat Reformierakonna fraktsiooni.

Samasugune, ülbusest kantud, oli Reformierakonna esimene reaktsioon Roheliste erakonna initsiatiivile kut- suda kokku erakorraline riigikogu is- tung.

Tundub, et koalitsioonisaadikud olid peaministri sellise suhtumisega väga rahul ja tegidki kõik nii, nagu valitsusjuht oma vahetus emotsioonis peegeldas. Kõik koalitsioonisaadiku- te küsimused erakorralisel istungil

esitati Roheliste fraktsiooni liikmele Valdur Lahtveele mõnitavas toonis.

Meelis Atonen raiskas oma ainuke- se sõnavõtu tähtsal energeetika–aru- telul järgmisega küsimusega: „Mina ei tea, mul on mure, et meil kolleegid ei tunne enam kella. Äkki enne sügis- hooaja algust peaks ühe kellatundmi- se ja kodukorratundmise õpetuse nei- le tegema.”

Mitte ühtki sisulist küsimust. Valit- sus kardab opositsiooni ja kriitikat.

On aga ilmselge, et kuulajale oli Roheliste initsiatiiv tänuväärne, sest on lihtne tõsiasi — energeetikas praegu selgust ei ole. Avalikkuse kaasa- mine strateegilistesse küsimustesse on loomulik.

Seda öövastavam on Reformierakon- na ülbe käitumine. Ühel parteil on õnnestunud lihtsalt näiliselt monopo- liseerida riikluse printsiip ning ta üri- tab selle kattevarjus teha seda, mida demokraatlikus ühiskonnas teha ei saa.

Teha otsuseid ilma debatita on jät- kusuutmatu ühiskond ja tupiktee. Selle asemel, et taguda vastu rinda ja võistelda selle nimel, kes on õigem eestlane, peaksime arutlema iga päev, kuidas üle saada võimalikust majan- duslangusest, kuidas kaotada avalikus sektoris teenuste defitsiit.

Just inimeste reaalsel elu valusai- malt puudutavate probleemide lahen- damine leevendab kiireimal moel ka rahvuste vahelised pinged.

Läänemaa koolisööklate menüüd on nõuetekohased

Tarmo Õuema
tarmo@le.ee

Mullu sai vähemalt menüü järgi iga Läänemaa koolilaps koolitoidust ette nähtud kolmandiku päeva energiavajadusest, selgub tervisekaitse septembris avalikustatud aruandest.

Koolisöökla kokk peab koostama menüü ette vähemalt kaheks nädalaks. Seejuures peab arvestama tervisliku toitumise põhimõtteid ja nõuet, et toiduga oleks kaetud 35% sööjate ööpäevasest keskmisest toiduenergia vajadusest.

Kui Eestis tervikuna ei vastanud koolisööklate menüüd pooltel juhtudel nõuetele, siis Läänemaa 26 koolis oli seis hea. „Teoreetiliselt arvestasid meil kõik koolikokad toitainete sisaldust roogades,” ütles Pärnu tervisekaitsetalituse Läänemaa osakonna inspektor Aino Kasemaa.

Kasemaa sõnul arvestasid Läänemaa kokad võimaluste piires õpilaste toidueelistusi ning püüdsid igati leida võimalusi, et ka puu- ja köögivilju ja kalatooteid pakkuda kujul, mis on kooliõpilaste hulgas enam soovitud.

Tervisekaitsenõuet, et söögivahetund kestaks vähemalt 20 minutit, täitis 19 Läänemaa kooli. „Kui söögivahetund kestis vaid 15 minutit, olid laud

Läänemaa koolide õpilastest söi koolis lõunat 90%, st rohkem kui enamikus teistes maakondades.

ARVO TARMULA

varem kaetud ja õpilased istusid pärast kätepesu kohe sööma,” lisas Aino Kasemaa.

Üle Eesti vastas söögivahetund nõuetele 89% kontrollitud koolidest. „Enam oli rikkumisi suurtes koolides, kus lühendatakse söögivahetundide pikust õpilaste suure arvu tõttu,”

selgitas tervisekaitseinspeksiooni pressiesindaja Iiris Saluri.

„Omavalitsused ja koolijuhid on olnud tublid koolisööklate tingimuste loomisel, et valmiks tervislik ja maitsev toit. On rahastatud ka kokkade täiendusõpet,” tunnustas Aino

Kasemaa. Tema sõnul jätkab tervisekaitse tänava koolisöögi kontrollimist. „Koolilõuna tegeliku kalorsuse kohta on kavas sel aastal laboratoorsed uuringud,” ütles ta. Koolisööklate hügieeni kontrollib tänava suvest toiduamet, täpsustas Kasemaa.

MIS JUHTUS?

Piirivalvurid toimetasid saareelaniku haiglasse

Piirivalvurid aitasid eile mandrile haiglasse transportida Osmussaarel haigestunud mehe.

Lääne piirivalvepiirkonna Haapsalu piirivalvekordoni korrapidaja sai kell 14.03 teate häirekeskuse päästekorraldajalt, kes palus abi haigestunud mehe transportimisel saarelt maismaale.

Piirivalvekaatri meeskond koos meedikutega väljus Dirhami sadamast Osmussaarele. Kaatri pardale transportiti 58aastane hingamishäirete all kannatav mees, kes toimetati Dirhami sadamasse.

Sadamass vastas olnud kiirabi viis abivajaja Haapsalu haiglasse.

EPL, LE

Ridala vallas hukkus tulekahjus mees

Laupäeva hilisõhtul teatati tulekahjust Ridala vallas, kus hukkus talumaja põlengus Tiit (1956). Teine majas olnud mees ja koer pääsesid.

Häirekeskusele teatas tulekahjust Lõbe külas naaber kell 22.09. Esimene tuletõrjeauto jõudis sündmuskohale Haapsalust kell 22.24.

Päästjate kohapeale jõudes põles talumaja lahtise leegi. Meinhard-Albert (1929) oli tulekahju puhkemise hetkel iseseisvalt akna kaudu välja saanud ja ta toimetati SA Läänemaa haiglasse. Teise majas olnud mehe leidsid päästjad põlevast hoonest kohe, kuid tema elu ei õnnestunud päästa.

Päästeteenistuse esialgsel hinnangul sai tulekahju algu-

se maja köögist. Rehielamu tüüpi maja katus hävis täiesti, samuti köögi sisustus. Eluruumid rikkus kuumus ja suits. Kustutustööde ajal tuli majast välja koer, kes oli täie tervise juures.

Tulekahjukohal töötas neli päästeautot ja operatiivkorrapidaja, kustutustööd lõpetati kella poole kolme ajal öösel. Järgmise päeva lõunal käisid päästjad järeלקustutustöödel.

Politsei pressiesindaja Tiia Laari sõnul on sündmuse kohta alustatud kriminaalmenetlust karistusseadustiku § 117 alusel, s.o surma põhjustamine ettevaatamatusest. „Tulekahju tekkepõhjused on selgitamisel,” ütles Laar.

Enrika Liiv

ROMAANISARI JÄTKUB!

SÄTI ENNAST MÕNUSASTI SISSE, LOE JA NAUDI...

...sest Eesti Päevalehe romaanisarja lisandub veel 20 maailmaklassikasse kuuluvat väärtteost.

Uute raamatutega on samamoodi nagu seni ilmunutega - igal laupäeval on müügil uus raamat ja raamatuid saab ka ette tellida. Ühe raamatu hind on endiselt 69 kr, millele lisandub 16 kr Eesti Päevalehe eest.

Telli enne **6. oktoobrit** - nii saad kõik soovitud raamatud kindla peale! Hiljem tellijatele ei pruugi raamatuid jätkuda.

31. raamat ilmub juba 13. oktoobril!

Info ja tellimine: www.epl.ee/raamatud,
tel 666 2515 (E-R 8-20, L 8-13), raamatud@epl.ee

R O M A A N I K L A S S I K A

20 UUT RAAMATUT!

Agatha Christie MÖRV IDAEKSPRESSIS • Fjodor Dostojevski IDIOOT • Stephen King MISERY • Jules Verne SALADUSLIK SAAR • Charlotte Brontë JANE EYRE • David Herbert Lawrence VIKERKAAR • Thomas Mann DOKTOR FAUSTUS • Harriet Beecher Stowe ONU TOMI ONNIKE • Émile Zola SÖKAEVURID • John Le Carré SPIOON, KES PÄÄSES KÜLMA KÄEST • J. R. R. Tolkien KÄÄBIK • Henryk Sienkiewicz QUO VADIS • August Strindberg PUNANE TUBA • Lev Tolstoi ANNA KARENINA • Thornton Wilder MÄRTSI IIDID • Ernest Hemingway JA PÄIKE TÕUSEB • Thomas Harris VONAKESTE VAIKIMINE • Markii de Sade JUSTINE • G. G. Márquez ARMATUS JA TEISED DEEMONID • Sir Walter Scott IVANHOE

RAAMATUD, MIS MUUTSID MAAILMA

Eesti Päevaleht

EESTI

76 tartlast loobus kolmeks kuuks autoga sõitmisest

76 tartlast alustas projekti „Jalgsi tervise nimel”, mille kestel lubasid nad kolme kuu jooksul autoga sõitmise asemel kõik oma käigud jalgsi teha.

Projektis osalejad said linnavalitsuselt sammulugejad, et oleks võimalik oma liikumise kohta ülevaadet saada.

Kuressaare valib aasta kojameest

Kuressaare linnavalitsus premeerib aasta parimat kojameest 6000 krooniga, tiitlile võivad kandideerida ka majahoidjad, hoovitöölised või teised heakorratöötajad.

Konkursil osalemiseks tuleb 31. oktoobriks esitada linnavalitsusele kirjalik põhjendus ja taotlus. Kuressaare linn valib aasta kojameest juba kuuendat korda.

Võru maavanem Tulik soovitab valdadel ühineda

Võru maavanem Ülo Tulik (pildil) soovitas Võrumaa omavalitsustel kunagised ühinemisplaanid üles soojendada, kirjutas maakonnaleht Võrumaa Teataja.

Neljapäeval kohtumisel Meremäe vallavalitsusega soovitas Tulik pöörduda tagasi mõtte juurde ühineda Vastseliina vallaga.

Meremäe vallavanem Peeter Sibul polnud siiski kindel, kas vallaelanikud soovivad Vastseliina ühineda. Üheks põhjuseks nimetas ta Obinita küla, mis on Värskas kõrval tugevamaid setu kultuuri keskusi. Sibula sõnul võib Obinita näha Eesti valla ühinemises ohtu oma identiteedile.

Rahvuslased tahavad märgistada „õige merepiiri”

Eesti Rahvusliku Liikumise (ERL) juhtkond sõidab täna jahiga Soome lahe keskpaika, kus kohtutakse soomlastega ja lastakse koos vette Eesti–Soome piiritulp, märkimaks kohta, kus peaks asuma nii Eesti kui ka Soome merepiir; teatas ERL reedel.

ERL viitas sellele, et kuni 1993. aastani asus Eesti põhjapoolne merepiir maksimaalsel rahvusvahelise õigusega lubatud kaugusel, puutudes Soome lahe keskel kokku Soome territoriaalveega. Eesti otusega vähendati merepiiri ja jäeti Soome lahe keskele rahvusvaheline koridor.

Kersleti lugu sai raamatuks

Eestirootslased tutvustavad sel nädalal oma kultuuri Göteborgi raamatumessil

Lehte Ilves
lehte@le.ee

Põhjala suurimaks peetaval Göteborgi raamatumessil on tänavu peakülaline Eesti kirjandus, kuid selle kõrval tutvustavad oma raamatuid ja kultuuri ka eestirootslased.

Eestirootslaste kultuuriühing tutvustab muu hulgas ka kaht Vormsiga seotud teost, teatas Eva Sivertsdotter. Messil oli Vormsi lasteaia õpetaja Jana Koka eestvedamisel koos lasteaiastega valminud „Kodukoha aabits”. Lapsed on aabitsasse kirjutanud lugusid oma kodusaare loomadest ja loodusest, tuuleveskitest ja suurtest kividest, jõuludest ja kirikust, koolist ja elust.

Teine raamat on äsja valmis saanud Sven Svärdi „Kärslätt — minu küla”, tutvustas Sivertsdotter. Raamat räägib Vormsi–rootslaste elust saarel 13. sajandist 1944. aastani, sellest rahvakillust, kes suutis säilitada oma keele ja kultuuri; suurriikide rüüstamistest ja ühe 12aastase poisi omal käel tehtud reisist Rootsi.

Kultuuriühing tutvustab messil ka Naissaarel sündinud Margit Roseni raamatut „Berättelser från Nargö”. Rootsi Rahvaülikooli Eestis kunagine rektor Ivar Rüütli on tõlkinud selle eesti keelde („Naissaare lood”).

Kristina Rosenilt on raamat

Kersleti küla ajaloost rääkiv raamat tutvustab vormsirootslaste elu saarel aastani 1944, mil nad olid sunnitud oma kodu maha jätma.

REPRO

„Eestirootslased, kes tulid Roslagenisse”. See põhineb eestirootslaste endi jutustustel põgenemisest ja esimeste aastate elust Rootsis. Jörgen Hedmanilt on raamat „Ruhnu: Ajalugu ühest rootsi saarest Riia lahes”. Pär Lindströmi ja Baltic Books'i ühistööna on just mes-

si tarbeks uuendatud trükis „Õpi tunda Eestimaad — luges- ja reisiraamat”.

Eestirootslastele on ka mitu ülesastumist. Neljapäeval tutvustavad Margit Rosen, Sven Svärd ja Jörgen Hedman oma raamatuid. Reedel räägib Pär Lindström kohtumistest Eestis,

pühapäeval peab Sven Svärd miniseminari „Eestirootslased — unustatud rahvas”.

Rootslaste Kultuuriühing Eestis on asutatud 1909, kuid 1945 muudeti see ümber Rootsi–Eesti Vähemusrahvusseltsiks Rootsis.

Tantsustuudio Dolce Vita otsib uusi liikmeid

Tänavu jaanuaris avas Haapsalu tantsustuudio Dolce Vita rühma 20+, kuhu ootab sel hooajal juurde uusi liikmeid.

Dolce Vita treeneri Tõnis Kulboki sõnul on tegemist ainulaadse rühmaga, sest täisealiste sõutantsurühma pole Haapsalus varem olnud. „Kui eelmisel hooajal õppisime keerulise kavaga hiphop tantsu, siis uuel hooajal on plaan kava estraadilikumaks ja varieteelikumaks teha,” ütles Kulbok.

Möödunud hooajal õpitud hiphoppi sai näha ka Valge Daami päeval. „Sel aastal loodan rohkem kavasid luua ja

rohkem esinemas käia,” avaldas noor treener.

Vanemate tantsurühma oodatakse kaema kõiki huvilisi 20. eluaastast. Treening on kord nädalas. Tõnis Kulboki sõnul ei ole vanuse ülempiiri. „Proovima ja vaatama võivad kõik tulla,” lubas ta.

Tantsustuudio Dolce Vita loodi möödunud aasta septembris. Peale rühma 20+ tegutseb kooli all ka kolm nooremate rühma vanuses 13–19. Üldse on koolil õpilasi 40 ringis.

Lisainfot saab tantsukooli kodulehelt www.dolcevita.ee

Enriika Liiv

HELMI,
TAGALINNA KUNINGANNA pakub
TASUTA MILJONIVAADET
Ning pealekauba meelelahutust
25. ja 26. september KARAOKE
algusega kell 20

Lisaks veel süüa ja juua. Kõõk on lahti kuni sulgemiseni!
Buffet lõuna 50.- tööpäeviti
12-15.
Helmi on õnnelik:
Iga päev Happy Hour
15-19
Kohvik-Baar-Restoran
Tantsulokaal HELMI
VANAS KINOMAJAS

HKHK HAAPSALU KUTSEHARIDUSKESKUS

Ehitajate tee 3, 90401 Uuemõisa, Läänemaa www.hkhk.edu.ee kool@hkhk.edu.ee tel 666 1740

Haapsalu Kutsehariduskeskus otsib oma meeskonda

- Huvijuhti
- Asendusõpetajat
- Toitlustuse valdkonna juhtivõpetajat
- Terviseõpetuse õpetajat
- Koristajat

Sooviavaldus ja CV saata hiljemalt 05. oktoober aadressil Ehitajate tee 3, Uuemõisa, Ridala vald, 90401 Läänemaa. Informatsioon telefonil 666 1740.

VÄLISMAA

Leedu kaitseb Jukose endist kaasomanikku

Leedu andis Vene naftafirma Jukos endisele asepresidendile Mihhail Brudnole lisakaitse staatuse, teatas laupäeval ajaleht Lietuvos rytas.

Leedu peaprokuratuuri hinnangul kiusatakse Brudnot Venemaal taga sidemete pärast kaheksaks aastaks vangi pandud äri-mehe Mihhail Hodorkovskiga.

Brudno elab praegu Iisraelis ning tal on lisakaitse staatuse ka USAs. Nüüd on tal õigus mis tahes piiranguteta viibida ka Leedus.

Läti seimi spiiker astus tagasi

Läti seimi spiiker Indulis Emsis otsustas esitada lahkumisavalduse ja panna maha saadikumandaadi, teatas reede õhtul Läti televisioon.

Emsis esitas lahkumisavalduse pärast seda, kui peaprokuratuur reedel tema vastu vaelevandumise tõttu kriminaaluurimise algatas.

Kriminaalprotsessi alustati sätte põhjal, mis puudutab teadlikku valeandumise edastamist raske või eriti raske kuriteo uurimise ajal, mis on toonud kaasa tõiseid tagajärgi või on toime pandud isikliku kasu eesmärgil.

Ašgabatti ehitatakse 21 miljoni dollari eest purskkaeve

Türkmenistani pealinna Ašgabatti ehitatakse uus purskkaevukompleks, mis läheb maksma ligi 21 miljonit dollarit, teatas laupäeval presidendi pressiteenistus.

Angela Merkel kohtus dalai-laamaga

Saksa kantsler Angela Merkel pidas Hiina teravaist protestidest hoolimata pühapäeval ajaloolise kohtumise Tiibeti usujuhi dalai-laamaga.

Merkeli pressiesindaja sõnul leidis aset eraviisiline mõttevahetus, kuid mingit ametlikku avaldust kokkusaamise kohta ei tehta.

ÜRO: osoonikaitse asjas saavutasid riigid ajaloolise leppe

Kanadas peetud kliimamuutuste teemalisel konverentsil jõudsid 190 riiki ja Euroopa Liit üksmeelele, et kiirendavad osoonikihti ohustavate ja kliimasoojenemist mõjutavate kemikaalide hävitamist.

BNS, etv24.ee

STOKKER TÖÖRIISTAKESKUS:
Tallinna mnt 66, Haapsalu
Vaata ka: www.stokker.com

STOKKER
TEEB MEHEST MEISTRI

Meistrid võidavad

Mees teab kuidas meistriks saadakse. Meister teab, et hea tööriist on pool võitu.

Head võidud püsiklientidele!
Kliendikaart tasuta kuni 20.10.2007

Heljo Talmet 85

30. septembril on Haapsalu kauaaegse rahvatantsujuhi Heljo Talmeti 85. sünniaastapäev.

Heljo Talmet (neiuna Viirmaa) sündis Tallinnas Nõmmel 30. septembril 1922.

Heljo õppis Nõmme gümnaasiumis ja mõnda aega konservatooriumis. Oma musikaalsuse oli ta pärinud ema suguvõsast. Heljo ema vend oli muusikaproffessor ja helilooja Adolf Vedro (ooper „Kaupo“), kes suri 1944. aasta septembris Haapsalus, kuid maeti hiljem ümber Tallinna. Vedro tütremees oli Vello Lipand, kes lõi muusika Heljo naisrühmatantsule „Neiukesed noorukesed“ (1958).

Haapsallu tuli Heljo 1942. aasta sõjakeerises. Mõni aeg hiljem järgnes talle ema. Haapsalus asus Heljo tööle haigla laborandina, olles varem Tallinnas lõpetanud sellekohased kursused. Rõõmsameelne ja igati hakkaja neiu tuli oma tööga väga hästi toime. Hiljem

Heljo Talmeti tantsulooming

- 1955 „Läki tantsule“, muusika Heljo Talmet
- 1956 „Kalurineid“, muusika Leo Tauts
- 1958 „Neiukesed noorukesed“, muusika Vello Lipand
- 1970 „Rüblikud“, muusika Heljo Talmet
- 1972 „Neiukesed, peiukesed“, muusika Boris Kõrver

täiendas Heljo end ja temast sai kirurgiaõde.

1946. aastal hakati Eestis Ullo Toomi eestvedamisel aktiivselt tegelema rahvatantsuga. Igast linnast kutsuti inimesi seminaridele. Haapsalust läks sinna teiste hulgas Heljo Viirmaa. Sellest ajast oli rahvatants tema elu lahutamatu osa.

Aastail 1951–1956 töötas Heljo kõrvuti haiglatööga klaveriõpetajana Haapsalu pedagoogilises koolis, mille ta ise vahepeal kaugõppes pedagoogili-

„Läki tantsule!“. Pildil on tantsijad, kes olid tantsu loomise juures, koos Heljo Talmetiga.

se kutse saamiseks lõpetas. Tema lemmikhelilooja oli Beethoven.

1954. aastal loodi Haapsalus lastemuusikakool. Et Heljo oli andekas muusikas, tehti talle ettepanek tulla tööle muusikakooli. Sellest sai tema edaspidine töökoht. Kahekümne viie aasta vältel õpetas Heljo väsimatult kooli klaveriõpilasi. Õpilastega oli tal alati suurepärase läbisäämine.

1971. aastal alustas Heljo uut taidlusvormi, nimelt hakkas ta korraldama tollaegses „Lääne Kaluris“ varietee-etendusi. Varietee töötas uute juhendajatega uue Eesti alguseni.

Kõige muu kõrval osales Heljo palju aastaid kultuurimaja näiteringi töös. Kavas olid sel ajal J. Miljutini „Rahutu önn“, H. Raudsepa „Tagatipu Tiisenoosen“, G. B. Shaw’ „Pygmalion“, J. Gow’ ja A. D’Hussand’i „Sügavad juured“, E. Vaiguri „Kraavihallid“ ja mitmed teised lavastused. Heljo loodud rollide arv ulatub paarikümneni.

1972. aastal tähistas Heljo Talmet oma juubelit. Rahvatantsijad kinkisid oma armastatud õpetajale uue klaveri. Oli ju hiljuti valmis saanud mitu aastat kestnud remont

Heljo kodumajas Posti tänaval. Sama aasta lõpul, 24. novembril 1972 anti talle Eesti NSV teenelise kultuuritegelase aunimetus. Selle puhul korraldati kultuurimajas portree-õhtu.

Ootamatult hakkas Heljo tervis halvenema ja ta otsustas operatsiooni kasuks Tallinnas. Seal tema elutee 29. augustil 1974 lõppeski.

2002. aastast tunnustab Läänemaa Tantsujuhtide Ühendus Kultuurkapitali toetusel Heljo Talmeti nimelise rahvatantsupreemiaga silmapaistvaid tantsujuhte, kollektiive või tantsutundengeid.

Seni on preemia pärvinud Ehalaine Vooremaa, Helgi Miller, Liia Lees, Hilja Tamm Elju Likk. Tänavu määrati preemia maakonna tantsupidudel lasteaedade üldjuhina silma paistnud Elle Turnaule.

Tähistamaks teeneka tantsujuhi, tantsude autori, armastatud klaveriõpetaja ja hinnatud meditsiiniõe Heljo Talmeti 85. sünniaastapäeva, ilmub raamat „Heljo Talmet ja tema tantsud“. Raamat räägib tema elust, tantsuloomingust ja sõprade-tuttavate meenutustest. Kogumikku on plaanitud välja anda 1992. ja 1997. aastal, ikka Heljo ümmarguste tähtpäevade puhul, aga see

jäi... paremaid aegu ootama... Raamatus käsitletakse Heljo Talmeti eluteed, tema tööd haiglas meditsiiniõnena, muusikakoolis klaveriõpetajana, rahvatantsujuhi ja tantsude loojana, aga ka harrastusnäitleja ja varieteeprogrammi loojana.

Oma mälestusi Heljo Talmetist jagavad endised kolleegid, õpilased, sõbrannad.

Omaette ploki moodustavad Heljo Talmeti tantsud, millest osale kirjutas ta ise muusika.

Heljo Talmetit aitavad meile meenutada ka fotod, mida aastail vaatamata uuendati ja töödeldi.

Raamatu ilmunisele on kaasa aidanud oma ala parimad asjatundjad.

Kõigil, kes Heljo Talmeti mälestust kalliks peavad, on võimalus osa saada mälestushetkedest 29. septembril: kell 15 mälestushetk Haapsalu metsakalmistul; kell 15.30 lilled asetamine mälestustahvli juurde; kell 16 raamatu „Heljo Talmet ja tema tantsud“ esitlus Haapsalu kultuurikeskuse rõdusaalis.

Õhtu jätkub Heljo Talmeti asutatud tantsurühma — praeguse nimega WEST — esitlustsemisaasta tähistamisega.

Liia Lees

Täna on Viktor Neliku 80. sünniaastapäev

Vanemad linnakodanikud loodetavasti mäletavad üht meest, kes vaata et iga päev oma lühikesel tatsuval sammul mööda kõnniteid astus. See mees oli Viktor Nelik.

Paljudele oli ta koolipäevil keemiaõpetaja, üsna paljudele ka klassijuhataja. Samuti pole vähe neid, kes koolipäevil tema ettevõtmisel teatrit tegid.

Mäletan Neliku eelvust ja vaimustust, kui ma 1966. aastal Panso kooli pääsesin. Teda huvitas üksikasjadeni, missugune see elu päris teatriilmas välja näeb.

Nelik oligi oma õpilastele hea kaaslane ja lustlik kamraad. Suuresti nagu usaldusisik, kellele võisid kõik ära rääkida. Kamraadlikkusele vaatamata austati teda kui oma õpetajat. See oligi Viki kunst, mida mitte kõik pedagoogid ei valda.

Me kõik tuleme lapsepõlvest. Väga paljus mõjutavad meie elukaiku õpetajad. Kuid nad on isiksused, siis on meil kõvasti vedanud. Kogu eluks.

Viktor Nelik oli kahtlemata isiksus kõigile neile poistele ja tüdrukutele, kes temaga kokku puutusid. Parajalt paks ja parimais aastais, nagu ta ise armastas öelda. Sellisena on ta meile meelde jäänud ja sellisena ta ka ülekohtuselt vara, 61aastaselt meie hulgast lahkus.

Täna on Viktor Neliku 80. sünniaastapäev. Haapsalu gümnaasiumis peetakse kell 13 meenutustundi. Kõik, kes tunnevad, et tahavad tulla, on oodatud.

Aivo Paljasmaa
44. lend, 1966. aasta, Viktor Neliku klass

Teostame kaeve- planeerimistööid ning lammutustööid.
Tel: 53492132

OSTAME PABERIPUID JA KÜTTEPUID

LIGNATOR

Tel 50 97 859 ja 76 68 050

mets.ee

– Ehitusprahikonteinerite rent
– Veoteenus kalluriga
– Minilaaduritööd
– Teemantlõike- ja lammutustööd

Tel 511 1373

JÄRJEJUTT

Noppeid Priidik Sarapiku päevikust

31.

Avaldatakse Priidiku tütre Salme Mägi loal

3. november 1919

/—/ Käisime isaga täna merel, tahtsime mõrdu välja tuua, kuid polnud võimalik — jää ei kandnud heaste peal. Homikul löid isa ja Johannes hobusele talirauad alla ja siis läksime hobusega. Kuni Hülgerahuni kandis meri hobuse peal, kuid sealt edasi oli jää nõrk. Jätsime hobuse Hülgerahu kuhja juurde ja läksime ainult reega. Küll pragises jää hirmsasti. Viimaks raiusime suure vaevaga 6 mõrda välja ja rullisime nagu tape-tud sead ree peale. Hakkasime tulema rege enda järel tõmma-tes, kuid kukkusime mitu korda ühes reega jääst läbi, sest koorem oli raske. Mõrrad olid nagu jääpurikad. Meie saime hirmust vaeva näha. Mul ei olnud ka saapaid jalas ja sain hirmsaste külmetada. Nüüd õhtul vihtlesime.

7. november 1919

Isa on täna linnas soola ära toomas, mida maakonnavalitsus tellis ja milleks käsiraha sisse nõuti. Ma pidin täna jälle met-sa puid raiuma minema, kuid homikul tuli meil kogemata hoopis teine ja isesugune toimetus käsile. Nimelt mõtleme esimest korda ka samagonni tegema hakata ja selleks panime hapendise käima. Tuka Kaarel käis meil sisse seadmas. On küll alatu tegu ette võtta, aga mis teha. Vanemad olivad selle-ga nõus, et viina teha, sest kardulaid on külm palju ära võt-nud. Et Tukul suvest saadik viina ajavad, siis andsid meie vanad nõu, et Tuka mehed ka meile pühadeks viina teeks. Siiski ei taha ma, et meie majas niisugust asja saaks ette võe-tud. Jäägu see esimeseks ja viimaseks korraks.

9. november 1919

/—/ Täna öösel algab meil kardetav töö — samagonni ajami-ne. Oleks juba homiku vara peale alanud, aga Aleksandri torud olla Otsa Kaarli käes. Nad ootasivad, et ehk toob homikul videvikus veel Tukale, aga polnud näha.

10. november 1919

Mis tehtud, see tehtud, ja samagonn on valmis. Eila õhtul kella 7 ajal hakkasime ajama ja homiku koidu alguse ajaks oli kõik valmis. Terve öö läbi olime Tuka Aleksandriga rehe-toas, kus meil see toimetus käsil oli. Viis korda sai tulele pan-na. Viimaks sai veel kõik viin teisel korral läbi aetud. Kraam on ilus ja hea ja ilma puskari lõhnata.

14. november 1919

/—/ Õhtul tõi Valja Liisa mulle käsku, et öösel kella 12st peame Oonga külasse öövahti minema, sest öövahikord suur-te maanteede peal olla sisse seatud. Kaks meest õhtu poolt ööd ja teist kaks meest homiku poolt ööd.

20. november 1919

/—/ Meie poisid Johannes ja Jaan on mõlemad sõjaväljal. Täna õhtu käis isa külas ja oli kuulnud, et 4. polk, kus meie Johannes oli, olla kõik puruks löödud, ainult neli–viis meest olla järele jäänud. Vanemad kardavad, et Johannes ka on sur-ma saanud ja on täna õhtu üsna rõhutud./—/

27. november 1919

Täna päeva ajasime meie rehetoas Tuka Aleksandriga jälle natuke viina valmis (paar toopi), kuid mitte viina pärast, vaid praaga saamise pärast. Tuka mehed õpetasid, et viinapraak olla hobuse kärnade parandamiseks kõige parem rohi.

Järgneb

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu. Toimetus 473 7222, kuulutused ja reklaam 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee Kodulehekülg: www.le.ee

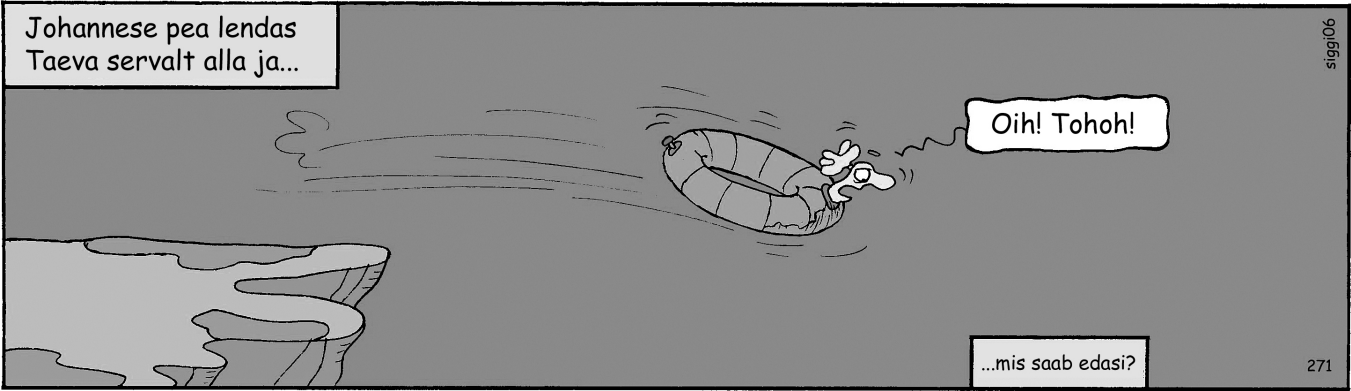
Peatoimetaja Urmas Lauri Toimetajad Lehte Ilves, Kaie Ilves, Tarmo Õuemaa Reklaamitoimetaja Remo Sirila; tel 505 2175 Küljendaja Lauri Oja Korrektor Heli Tammik Fotograaf Arvo Tarmula Kuulutuste vastuvõtjad Kaja Klettenberg, Helen Viispert Raamatupidaja Vilma Hõövel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu. Tel 473 7222. Vastutav väljaandja Katrin Pärmpuu

Trükitud Printallis

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning vaiikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

PU JA PA

TEATED

Rahvasprint „Kiired ja õlised Kapp”
on pühapäeval, 30. sept Kiiltsi lennuväljal. Võistlussõidud al-gavad kl 12. Üritus on tasuta, kohapeal ka söömisvõimalus.

Võlanõustamine

Võlanõustamine on Haapsalu sot-siaamajas neljap, 27. sept kl 10–12 ja 14–19. Õhtustele aegadele palume ette registreeruda.

KIRIKUTEATED

EELK kogudused
Haapsalu T, 25. sept kl 19 toom-koori proov (Jaanisaal). R, 28. sept kl 9 hommikupalvus (Jaan-i kirik). P, 30. sept kl 11 jumala-teenistus (toomkirik), teenivad õp Tiit Salumäe ja Teno Ilves. T, 2. okt kl 19 toomkoori proov. Kantslei, Kooli 6, avatud E-R kl 9-14. Tel 473 7166, 473 7167.
Hanila P, 23. sept kl 11 jumala-teenistus.
Kirbla Tel 477 1224 õhtuti.
Kullamaa P, 30. sept kl 11 juma-lateenistus.
Lihula P, 30. sept kl 12.30 juma-lateenistus.
Martna Kantslei avatud T, N kl 11-15.
Mihkli P, 30. sept kl 11 jumala-teenistus.
Märjamaa P, 30. sept kl 11 jumalateenistus.
Nõva P, 30. sept kl 11 jumala-teenistus.
Lääne-Nigula K, 26. sept kl 15.30 teetund Taebla vallamajas. N, 27. sept kl 9.30 hommikupal-vus. P, 30. sept kl 12 jumalatee-nistus armulauaga. Kantslei lahti K-R kl 10-14. Tel 4796658.

Teave ja registreerimine tel 473 5060.
Oktoobris on võlanõustamine 11. ja 25. oktoobril.
Haapsalu sotsiaalmaja

Mihklipäev Hanila muuseumis
Ootame kõiki laup, 29. sept kl 12–16 Hanila muuseumisse mihklipäe-vale. Lõpetame lõbusalt suve ning alustame sügist lambaliha- ja kaalikatoitudega. Külas „Lau-lusõbrad” Muhu muuseumist.
Hanila muuseum

PIIRSALU P, 30. sept kl 14.30 ju-malateenistus.
Vormsi P, 30. sept kl 11 jumala-teenistus.
Ridala R, 28. sept kl 18 õhtu-palvus (kirik), külalised Soomest. P, 7. okt kl 13 pühapäevakool (ko-gudusemaja). Kantslei avatud T kl 16–20.

EMK Haapsalu kogodus
P, 30. sept kl 11 jumalateenistus.

Seitsmenda päeva advent-tistide Haapsalu kogodus
R, 28. sept kl 19 palvekoosolek. L, 29. sept kl 11 piiblitund; kl 12 jumalateenistus.

Baptistikogudused
Haapsalu K, 26. sept kl 19 piibli-tund. L, 29. sept kl 9 meestehom-mik. P, 30. sept kl 10 jumalatee-nistus, algab pühapäevakool; kl 17 piiblitund. E, 1. okt kl 18 palve-koosolek.
Vormsi P, 30. sept kl 11 jumala-teenistus.
Lihula P, 30. sept kl 14 jumala-teenistus.
Ridala P, 30. sept kl 11.30 juma-lateenistus.
Sutlepa P, 30. sept kl 13 juma-

RISTSÕNA

	Eesti (ingl k)	saksa helilooja	himu- ladik	noot	mehhani- seeritud vilja- holdia	...Himma- niis (sks) ...pogodi!	klaar- mister kuld	abielu- naine kuunla osa	K. Mänd
organi- satsiooni juht									mõttetera
paskal									
saksa luuletaja (nimi + in)									
vanakreeka filosoof									
looma kaskiv kv.									
linn									
Soomes									
tasane									
nota									
bene- olüstaim									
esimene									
id est									
nakatis									
100 kg									
anno									
kõrgkooli juht									
enne õunat									
see (ingl)									
eksotiili- ne kinga- materjal									
kivim									
kaardi- mast									

KIRIKUTEATED

lateenistus.

EEVL Haapsalu kogodus
N, 27. sept kl 19 palvekoosolek. L, 29. sept kl 16 venekeelne ju-malateenistus Raudtee 12. P, 30. sept kl 17 jumalateenistus. Alus-tab pühapäevakool: koguduse-majas (Raudtee 12) 30. sept kl 12 (6-12a); Uuemõisas (Ehitaja-tee tee 25-22) 1. okt noorem vanu-serühm (6-11a) kl 17, vanem va-nuserühm (12-15a) kl 19.

EK Palivere vabakogodus
P, 30. sept kl 11 jumalateenistus.

EAÕK Uue-Virtsu kogodus
P, 30. sept kl 11 piiskoplik liturgia. Uue palveruumi pühitsemine ko-gudusemajas.

Haapsalu õigeusu kogodus
L, 29. sept kl 18 õhtuteenistus. P, 30. sept kl 9 liturgia.

EKNK Lihula kogodus
T, 25. sept kl 18 palvekoosolek. P, 30. sept kl 11 jumalateenistus.

Palivere nelipüha kirik
K, 26. sept kl 18 palvekoosolek. P, 30. sept kl 12 jumalateenistus.

Kõik ilus nii äkki otsa sai, noor elu elamata jäi. Südamlük kaastunne Nansile perega kalli poja ja venna
KARLO KARTANASE
kaotuse puhul.
Prk Mäger, Õunpuu ja Lahe

Raja.
Olen sel raskel hetkel koos Sinuga, mil jätd hüvasti oma kalli poja
JÜRI SOOTSIGA.
Virve

Avaldame kaastunnet Aimele ja Beritile perega abikaasa ja isa
RAIMU KORG
surma puhul.
Õde, ema, Airika, Ardi, Alar ja Arne peredega

Avaldame sügavat kaastunnet Aimele ja Beritile perega kalli
RAIMU KORG
kaotuse puhul.
Maili, Jaan, Jaanika, Urmet, Piia, Jarmo ja Janne

Kallis Sirje!
Südamlük kaastunne Sulle isa
SULEV JABLOKI
kaotuse puhul.
AS Merimets

Avaldame kaastunnet Aimele abikaasa
RAIMU KORG
surma puhul.
Kaarel ja Valentina

See sügispäev äkki tõi troostitu nukruse rinda, meil raske on mõista veel kaotuse koledat hinda...
Südamlük kaastunne teile, prk Kartanas ja Ots, kalli
KARLO
kaotuse puhul.
Linda Vatlast

Avaldan kaastunnet omastele kalli
TIIT NOORMÄNNA
traagilise kaotuse puhul.
Lapsepõlvesõber Kalju

Südamlük kaastunne Aimele ja Beritile perega kalli abikaasa ja isa
RAIMU KORG
kaotuse puhul.
Helve, Silvi, Tiitu ja Helle peredega

Mälestame head naabrimeest
TIIT NOORMÄNDI.
Avaldame kaastunnet omastele.
Kopli pere

Avaldame kaastunnet Aimele abikaasa
RAIMU KORG
kaotuse puhul.
Naabrid prk Salumets ja Maalder

Päev päeva kõrval vihma sahistab, ning koltund lehti langeb porri teile. Maad nukrus taandamatu ahistab: ees pole midagi, kõik oli eile.
(Jaan Kärner)
Mälestame head sõpra ja koolikaaslast
KARLO KARTANAST.
Avaldame siirast kaastunnet omastele.
Lihula Gümnaasiumi pere

Las küünlavalgus mälestusi paitab ja kaotusvalu leevendada aitab.
Avaldame sügavat kaastunnet Nansile perega
KARLO KARTANASI
surma puhul.
Lihula vallavalitsus

KUHU MINNA?

MEELELAHUTUS

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11): T–P kl 12–24. P 12–21. Täna, 25. sept kl 20 Rain Poolen. 28. sept kl 20 Miku ans. Varietee-programm. 29. sept kl 20 ans Principial. **Tulekul:** 6. okt Väikeste Lõõtspillide Ühing.

Fra Mare restoran: Teid ootavad Vahemere maade road! *A la carte* restoran on avatud P–N 12–23; R–L 12–24. Külmlaua ja suupistete tellimine ning *catering*–teenus. Tel 472 4605.

Centrali restoran ja õllekellder: P–N 12–23; R, L 12–02. Tööpäeviti kl 12–15 päevaroad. Tel 473 5595.

Wiigi kohvik (Suur–Lossi 25): P–N kl 12–21, R–L kl 12–23. Peolauad. Tel 473 4704.

Lokaal Helmi (Suur–Lossi 14): E–N kl 12–23, R, L kl 12–02.

Amanda puhvet (Üdruma): reedel, 5. okt kl 22 hooaja avapiidu. Tantsuks mängib Sulo. Laudade ettetellimine tel 472 9044, 5344 2254. Pilet 100 krooni.

TERVIS JA SPORT

Laine ujula: E–L 13–22, P 8–22. Hommikujumine iga päev 7–8. Vesiaeroobika (juhendaja Kristi) E ja N 18; jooga T 17.30 (juhendaja Kaie) ja K 17.30 (juhendaja Kristi). Infrapunasau ja *Hydro jet* „Vesimassaaž märjaks saamata“ ettetellimisega. Teave ja broneerimine tel 472 4414 või ujula@laine.ee või www.laine.ee

Vanalinna Bowling (Jaani 4):

E–P 12 ja 24, tel 473 4900. *Happy hours* P 21–24. Piljard. Avatud puhkekeskus. www.vanalinna Bowling.ee

Haapsalu golfiväljak: E–P kl 9–19. Esmaspäeviti kl 17–19 on mängimine tasuta. Teave tel 525 0261 või www.ridalagolf.ee

Fra Mare jõusaal: E–R kl 14–22; L–P kl 9–21.

Tule ja lõõgastu Thalasso SPA Fra Mare Day SPA basseini– ja saunapargis! Avatud iga päev kl 15–22, septembri hind 2 tundi E–N 150 kr, R–P 200 kr. **Floating–teraapia** kl 22–23, hind 100 kr.

Sügispaakkumine India peamassaaž Champi 25 min 250 kr.

Teave ja eelregistreerimine Day SPA administraatori tel 472 4612.

Kohtumine sügisega on aja küsimus!

Broneeri *lounge*’i „Meresau“, 1250 kr 2 t (kuni 12 inimesele).

Lounge „Meresau“, 2 tundi 2500 kr (kuni 12 inimesele) — **hinnas sisaldub Day SPA basseini– ja saunapargi külastus.** Tel 472 4600, 472 4612.

MUSEUMID

Lyckholmi mõismuseum (Noarootsi vallas Saare külas): avatud K–P 10–18. Rühmakülastused palume ette tellida. Tel 5698 8440.

Haapsalu rätiku muuseum (Ehte 4): T–R 10–17, L 10–15.

A. Laikmaa majamuuseum: K–P 11–16. Helju Sarnet Zaurami näitus. Tel 472 9756.

Koela talumuuseum (Taebla vald): N–L 10–13 ja 14–18. Tel 5393 2922, 5661 3584.

Hanila muuseum: K–P 11–17. Avatud näitused „Suurrätid“, „Voldemar Pinn 75“ ja „Vatla naiste lapitööd“. Tel 5648 4164.

Läänemaa muuseum: K–P 11–16. Näitused „Elu võimalikkusest Läänemaal“, „Roman Haavamägi 115“, „Segadus näitusesaalis“, väljapanek vanade ja väga vanade näituste säilinud elementidest.

www.muuseum.haapsalu.ee

Piiskopilinnuse muuseum (püsinäitus ja näitus „Keskaegsed masinad“), **kellatorn ja toomkirik** on avatud ettetellimisel. Tel 472 5346. Vaata ka internetis www.haapsalulinnus.ee

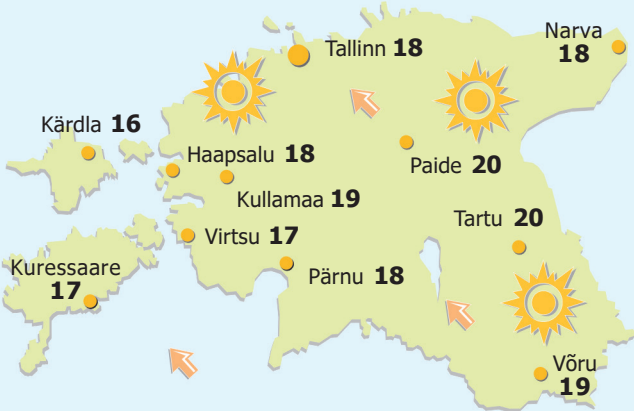
Raudteemuuseum: K–P 10–18. **Sidemuuseum** (Tamme 21A): K–P 11–16. Tel 473 3664.

Rannarootsi muuseum: T–L 11–16. Näitused „Nobedad näpud“, kaljas „Hoppet“. Näitus ees-tirootslastest, Aibovaip ja Vormsi talutuba.

LIHULA

Lihula turismiinfopunkt (mõisahoones Linnuse tee 1): 30. septembrini T–L kl 10–18. Kohapeal pakutavad teenused: kanuude, jalgrataste, binokli ja vaate-toru rent ning paadisõidu tellimine Matsalu roostikus. Tel

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Vähese pilvisusega kuiv ilm. Puhub kagutuul 6–12 m/s. Sooja on 17 kuni 19 kraadi.

EMHI

KUHU MINNA?

477 8214, 5349 6695, e–post tip@lihula.ee.

NÄITUSED

Kullamaa kultuurimaja galeeriis Eesti Teatri– ja Muusikamuuseumi näitus „Väntoreli lugu“.

Ehte käsitöö– ja kunstikoda (Ehte 4): T–R 10–17, L 10–15.

Iloni Imedemaa galerii (Kooli 5): K–P 11–18.

Haapsalu linnagalerii (Posti

3): K–P 12–18. Maarit Murka „Murka retrospektiiv kaksküm-mend viis“.

KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas pühap, 30. septembril kl 19 rahvusvahelisele muusikapäevale pühendatud kontsert. Mängib pianist ja helilooja Margus Kappel.

RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatuko-

gu lahtiolekuajad: kojulaenu-tuse osakond (Posti 3) E–R 10–18, L 10–15; lugemissaal ja avalik internetipunkt (Posti 3) E–R 10–19, L 10–15, P suletud. Raa-matulaenusotsiaalmajas (Kas-tani 7) T 14–17, R 10–14. Laste-osakond (Wiedemanni 11) E–R 10–17, L 10–15, P suletud. Iga kuu viimasel neljapäeval korras-tustööde tõttu suletud.

Vaata ka www.lib.haapsalu.ee

Toimetus tuletab oma seniste ja uutele lugejatele meelde, et soovijail on võimalus sõlmida otsekorraldusleping (OK)!

Sel moel tellides arvestab pank tellimisraha teie arvelt kuukaupa maha (debiteerimine toimub nt aprilli eest märtsis jne), samuti pole vaja tellimust pidevalt uuendada.

OK saavad sõlmida kõik eraisikud (eeldades arvelduskonto olemasolu Eesti Ühispangas või Hansapangas).

OK lepingut saab sõlmida toimetuses (kaasa tuleb võtta isikut tõendav dokument ja arvelduskonto number), Eesti Ühispanga ja Hansapanga kontorites, internetipangas (U-Net, hanza.net).

OK tellides maksab 1 kuu 70 kr

Lääne Elu

SUVISED HINNALISAD üle 1 t kogustele!

Raha kiiresti kätte!
Telli vanarauatasku või laenuta tasuta haagis

Ostame vanametalli Haapsalus Raudtee 16, tel 47 34 363
www.kuusakoski.ee

HALOTRAK

Terviklikud personalilahendused

Tule tööle Tallinnasse!

- Läänemere maade suurim pesumaja vajab töötajaid. Peamiseks tööülesandeks on linade asetus kalandri vahele. Töötasu 40 kr tund.
- Tuntud tootmisettevõtte Sael ootab tööle operaatoreid/töstukijuhte (palk kuni 12 500) ja liinitöölisi.
- Pakume tööd mitmetes mai-nekates ettevõtetes. Kogemus pole nõutud. Küsige lisainfot 683 5163, 683 5165.

Hooaja- ja püsitöökohad. MAJUTUSVÕIMALUS. VÄLJAÕPE.

www.halotrak.ee
Tallinn: Jakobsoni 14, tel 683 5163

VESTMAN

HAAPSALU ESINDUS LEIAB

TEIE SOOVIDELE VASTAVA KINNISVARA
TEILE SOBIVA ÜÜRIPINNA
ÜÜRNİKUD TEIE VABALE PINNALE

KOGEMUSED SINU KASUKS!

Annely Sermat
513 5163

Kaie Roos
517 8676

Vestman Kinnisvara: Posti 41
Tel/faks: 473 4556
haapsalu@vestman.ee

Täiskasvanud õppi ja nädala ürituste raames sõidab 1. oktoobril külla õpibuss

1. peatus

Kl 9–11.30 Martna vald, Rõude külaseltsi maja (algkool–laste-aed). Kontaktisik külavanem Inda Mölder

2. peatus

Kl 12.30–15 Lihula vald, Matsalu külastemaja — kontaktisikud külavanem Tõnu Ots ja külastemaja perenaine Helle Veltman

3. peatus

Kl 16–18.30 Hanila vald, Vatla mõis. Kontaktisik Vatla põhikooli direktor Helju Viikmann

Esinejad kõigis peatustes

Sirje Sultsing, HPL Läänemaa Nõuandekeskus — põllu– ja maa-majanduse nõuande tutvustus;

Larissa Mandel, MTÜ Kodukant Läänemaa ja Lihula Rahvaüli-kool – RAK meede 3–2, külade arendamine ja õppimisvõimalu-sed Lihula Rahvaülikoolis;

Mall Lepmets, TÕN Läänemaa koordinaator — täiskasvanute õppimisvõimalused Haapsalu Kutsehariduskeskuses ja Lääne maakonnas;

Vladimir Padama, Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasiumi direk-tor — täiskasvanute õppimisvõimalused Haapsalu Täiskasva-nute Gümnaasiumis;

Maaettevõtluse investeeringutoetuste meetmed — HPL Nõu-andekeskuse konsulendid.

Järgneb 1 tund individuaalset nõustamist teemadel: maa-elutoetused ja täiskasvanute õppimisvõimalused. Samal ajal õpetavad Haapsalu Kutsehariduskeskuse käsitöö-meistrid Marju Heldema, Kaia Kullamaa jt mitmesuguseid käsi-töotehnikaid.

Teave Mall Lepmets, tel 666 1745, 528 9530.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS, HAAPSALU BAPTISTIKOGUDUS JA SEITSMENDA PÄEVA ADVENTISTIDE HAAPSALU KOGUDUS KUULUTAVAD VÄLJA VIENDA ISADEPÄEVA FOTO- JA PILDIKONKURSI

"ÜHESKOOS ON HEA"

Konkursile on oodatud fotod, joonistused või muus tehnikas valmistatud võistlustööd, millel on kujutatud isasid, vanaisasid, onusid, ristiisasid. Võistlusest on osa võtma oodatud üksikvõistlejad ja kollektiivid.

Palume tööd varustada pealkirja, autori nime ja kontaktandmetega ning saata postiga aadressil: EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse kantselei, Kooli 6, pk 51, 90501, Haapsalu või elektrooniliselt haapsalu@eelk.ee.

Tööde esitamise tähtaeg on 8. oktoober.

Näitusega saab tutvuda ja lemmiktöödele hääle anda alates 14. oktoobrist Haapsalu toomkirikus. Kõikide hindamisel osalenute vahel loositakse välja auhind.

Parimate tööde autasustamine toimub isadepäeval, 11. novembril Haapsalu toomkirikus toimuval oikumeenilisel jumalateenistusel.

Tere tulemast osalema!

LEMEKS
www.lemeks.ee

AS LEMEK

Paldiski

puiduterminal

OSTAB:

kinnistuid
kasvavat metsa
metsamaterjali

MÜÜB:

lõhutud küttepuid.
TEAVE:
Telefon/fax 6717288
paldiski@lemeks.ee
Kontakttelefon
5152409

LANDEKER ostab

kasvavat metsa, metsamaad ja raieõigust.

Hind kuni 120 000 kr/ha (läbiraiutud ja hüpoteegiga).

Ettemaksu võimalus.
Maa mõõtmine.
Nõustamine.
Ostame tehtud lageraiet ja vanu taluhooneid.

Tel 56 150 680, 51 10 415,
51 79 866, 48 94 055
Faks 6 335 576,
Rapla, Tallinna mnt 14, kab 332